

Innhold

1	Innledning	17
1.1	Hva er anvendt mikroøkonomi?	18
1.2	Noen forskjellige markedsformer	22
1.3	Et typisk mikroøkonomisk optimeringsproblem	24
1.4	Adam Smiths idé om den usynlige hånd	27
Del I		
	Markeder, likevekt og effektivitet	33
2	Frikonkurransmodellens optimalitetssegenskaper	35
2.1	Frikonkurranselikevekten – en partiell modell	36
2.2	Et eksempel: det internasjonale valutamarkedet	38
2.3	Effektivitet = Pareto-optimalitet	41
2.4	Velferdsteoretisk tolkning av tilbuds- og etterspørselskurvene	48
2.5	Effektiviteten til den partielle likevektsmodellen	51
2.6	Velferdsteoriens to hovedteoremer	54
2.7	Konsumentoverskudd og produsentoverskudd	59
2.8	Alternativer til de tradisjonelle modellene	64
3	Avgifter og subsidier	75
3.1	Litt om indirekte skatter i Norge	75
3.2	Skatteovervelting: Hvem bærer byrden av en skatt?	77
3.3	Effektivitetstapet	83
3.4	Betydningen av kurvenes bratthet	85
3.5	Velferdsvirkninger av en importskatt	87
4	Rettferdighet, likhet og etiske normer	91
4.1	Hva menes med rettferdighet?	91
4.2	Produksjon og deling i en kapitalistisk økonomi	95
4.3	Sosiale velferdsfunksjoner og etiske normer	96

4.4	Ulikhet	99
4.5	Eksempel: vann–diamant–paradokset	108
5	Spillteori	115
5.1	Bakgrunn og motivasjon	115
5.2	Spillteori: definisjoner og eksempler	116
5.3	Løsningsbegreper	121
5.4	Dynamiske spill	131
5.5	Del I: oppsummering	133
Del II		
Markedssvikt		143
6	Eksternaliteter	145
6.1	Oversikt over de viktigste formene for markedssvikt	145
6.2	Eksternaliteter: definisjon og eksempler	147
6.3	Problemet med eksternaliteter: forurensning	153
7	Kollektive goder	161
7.1	Definisjoner og eksempler	162
7.2	Problemet med kollektive goder i en markedsøkonomi	163
7.3	Optimal produksjon av kollektive goder	167
8	Monopol og ufullkommen konkurranse	171
8.1	Monopol – bare én tilbyder på produktmarkedet	172
8.2	Fagforeninger – bare én tilbyder på arbeidsmarkedet	175
8.3	Fallende gjennomsnittskostnader	176
9	Imperfekt informasjon og manglende markeder	183
9.1	Innledning: definisjoner	183
9.2	Bruktbilmarkedet	187
9.3	Arbeidsmarkedet og kredittmarkedet	192
9.4	Valg av produktkvalitet	194
9.5	Del II: oppsummering	197
Del III		
Offentlig økonomi I		205
10	Den offentlige sektor i et lands økonomi	207
10.1	Definisjoner og prinsipper	208

10.2	Omfanget av den offentlige sektor i norge	218
10.3	Internasjonale sammenligninger	221
11	Korreksjon av markedssvikt	227
11.1	Eksternaliteter og Pigou-skatte	227
11.2	Eksternaliteter og eiendomsrettigheter	233
11.3	Markedsmessige instrumenter eller direkte reguleringer	237
11.4	Miljøpolitikk ved asymmetrisk informasjon	243
11.5	Regulering av et naturlig monopol	246
12	Offentlig styringssvikt	255
12.1	Generelt om grunner til offentlig svikt	255
12.2	Niskanens byråkratimodell	259
12.3	Tilranning av monopolfordeler	263
13	Skatteøkonomi	267
13.1	Oversikt over det norske skattesystemet	267
13.2	Hvordan bør et skattesystem utformes?	272
13.3	Effektivitetstapet ved beskatningen	274
13.4	Optimal beskatning	280
13.5	Anvendelse: bompenger	285
14	Nyttekostnadsanalyse	293
14.1	Innledning: definisjoner og eksempler	294
14.2	De samfunnsmessig riktige kalkulasjonsprisene	309
14.3	Diskonteringsfaktoren og fordelingen mellom generasjoner	322
14.4	Del III: oppsummering	327
Del IV		
Miljø og ressursøkonomi		335
15	Miljøøkonomi	337
15.1	Hva er miljøproblemet?	338
15.2	Samarbeid eller individuell optimering	342
15.3	Drivhuseffekten og de ufødte generasjoner	346
15.4	Miljøpolitikk I: skatt på utlipp	351
15.5	Miljøpolitikk II: flere utslippskilder	355
16	Naturressurser og økonomi	361
16.1	Naturmiljøets økonomiske rolle	362

16.2	Allmenningens problem	366
16.3	Optimal utnytting av ikke-fornybare ressurser	370
16.4	Del IV: oppsummering	372

Del V

Internasjonal økonomi	377
------------------------------	-----

17 Teori for internasjonal handel	379
--	-----

17.1	David Ricardos teori om komparative fortrinn	380
17.2	En mer generell handelsteorimodell	391
17.3	Modellens forutsetninger og praktiske relevans	395
17.4	Komparative fortrinn og konkurransevnen overfor utlandet	398

18 Globalisering	407
-------------------------	-----

18.1	«Internasjonale organer og the Washington consensus»	408
18.2	Stiglitz' kritikk	413
18.3	Finanskrisen og Hellas	420
18.4	Del V: oppsummering	424

Del VI

Offentlige reguleringer i en markedsøkonomi	429
--	-----

19 Næringsstruktur og reguleringspolitikk	431
--	-----

19.1	Begrepene næring, bransje, marked	432
19.2	Virkninger av oljeinntekter på næringsstrukturen	441
19.3	Konkurransetilsynet	447
19.4	Generelt om rammen for reguleringspolitikk	449
19.5	Normative og positive reguleringsteorier	453
19.6	Noen eksempler på reguleringer i praksis	456

20 Privatisering og konkurranseutsetting	463
---	-----

20.1	Spørsmålet om ineffektivitet i offentlig sektor	464
20.2	Noen definisjoner og noen fakta i privatiseringsdebatten	472
20.3	Konkurranseutsetting	477
20.4	Anbud	489
20.5	Del VI: oppsummering	491

Stikkord	495
-----------------	-----